

DOMOKOS IMRE meséi

1. *Gergej pápa*. A bukovinai székelyek között oly igen kedvelt sors-mese most kerül először a szemünk elé Sebestyén Ádám gyűjteményében. A nemzetközi mesekutatás a novella mesék között, az AaTh 933 típuszámon tartja nyilván. Mindössze 13 feljegyzett magyar változatát ismerjük, ebből hatot bukovinai székely mesemondók mondtak el (Gáspár Simon Antaltól két ízben is feljegyezték a kutatók). A magyar nyelvterületen — elsősorban katolikus vi-

dékeken — írott forrásokból terjedt el. A *Gesta Romanorum* c. novellagyűjtemény 81. történeteként már 1695-ben megjelent magyarul Haller János fordításában, de több ízben megjelent ponyván is: 1877 és 1902 között 4 kiadásáról is tudunk. Domokos Imre híven, tárgyilagosan reprodukálja a bonyolult történetet.

2. *Gënoéva*. Nem kevésbé híres népkönyv Genovéa története, melynek egy változatát Kovács Ráfi Péter is elmesélte (3. köt. 98—100., ld. 20. meséje jegyzeteit is). Domokos Imre előadása ennél a mesénél költőibb, meseszerűbb, mint Gergely pápa történetének elmondásakor volt. A mese típuszáma AaTh 714*, a bukovinai székely mesemondók jóvoltából 10 magyar változatát ismerjük.

3. *Bogár Emre*. Ez a betyármonda is feltehetően írott-nyomtatott forrásból került Domokos Imre repertoárjába, akárcsak a két előbbi mese. Bogár (Szabó) Imre alföldi betyár volt a múlt század derekán, 1862-ben akasztották fel 20 éves korában. Alakjáról, tetteiről betyárballada, számos monda és ponyva-füzet kering az egész magyar nyelvterületen. Alakjának népszerűségére jellemző, hogy Vargyas Lajos 7 bukovinai székely Bogár Imre-ballada változatáról tud (A magyar népballada és Európa. Bp. 1976. II. 635—641.). Egy változattöredéket Sebestyén Ádám is közöl *Népdalcsokor* c. kötetében (Szekszárd, 1976. 269.). A betyárköltészet iránt érdeklődőknek jó kiindulási pontul szolgálnak a *Néprajzi Lexikon* I. kötetének a betyárballada, betyármonda stb. valamint esetünkben Bogár Imre címszavai.